

Ομιλία του βουλευτή του ΠΑΣΟΚ Νάσου Αλευρά για τη συνταγματικότητα του νομοσχεδίου για τις αλλαγές στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Το νομοσχέδιο εισάγει μια μεγάλη μεταρρύθμιση στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Από το 1981 και μετά για κάθε μεγάλη μεταρρύθμιση η εκάστοτε αντιπολίτευση έθετε θέμα συνταγματικότητας. Όμως όλες προχώρησαν προς έπαινο του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) με αποτέλεσμα να προχωρούν οι μεταρρυθμίσεις που έχει ανάγκη μια χώρα για να προοδεύει.

Σχετικά με τη συνταγματικότητα το άρθρο 16 παράγραφος 5 που κατοχυρώνει την πλήρη αυτοδιοίκηση των ιδρυμάτων δεν μπορεί να διαβάζεται ανεξάρτητα από την παράγραφο 1 του άρθρου 16, η οποία κατοχυρώνει την ακαδημαϊκή ελευθερία δηλαδή την ελευθερία της διδασκαλίας και την έρευνας.

Το Σύνταγμα με την παρ 5 δεν κατοχυρώνει συνταγματικά ένα οργανωτικό μοντέλο λειτουργίας του Πανεπιστημίου, κατοχυρώνει την αυτοδιοίκηση του με κάθε πρόσφορο οργανωτικό τρόπο. Ο υπό συζήτηση νόμος δεν παραβιάζει σε τίποτα την πλήρη αυτοδιοίκηση των Πανεπιστημίων. Αντιθέτως επιτρέπει στα Ιδρύματα με σύγχρονο και αποτελεσματικό τρόπο να συνδεθούν με τις εξελίξεις σε όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, να αντλήσουν θετικά οφέλη και εμπειρίες από τη σύνδεση τους αυτή και να προχωρήσουν στο σκοπό της εξυπηρέτησης του δημόσιου συμφέροντος, που στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η παροχή υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης στα μέλη του Πανεπιστημίου. Αυτός είναι ο σκοπός.

Το Σύνταγμα δεν προστατεύει κεκτημένα συμφέροντα ή συμφέροντα συγκεκριμένων ομάδων μέσα στα Πανεπιστήμια. Προστατεύει την ποιότητα των σπουδών, το δικαιολογημένο συμφέρον των Ελλήνων πολιτών να λαμβάνουν από τα Πανεπιστήμια τους υψηλού επιπέδου εκπαίδευση. Η ερμηνεία του Συντάγματος να μην γίνεται αφηρημένα, το έχουν πει διακεκριμένοι επιστήμονες. Το Σύνταγμα πρέπει να ερμηνεύεται σε συνάρτηση με την ιστορική εποχή στην οποία αναφερόμαστε. Θα είναι λάθος να πάρουμε την ερμηνεία του Αριστόβουλου Μάνεση, του διακεκριμένου συνταγματολόγου ο οποίος μιλούσε για τα ζητήματα της αυτοδιοίκησης το 1976, το 1980 και το 1982, υπό το πρίσμα των μεγάλων αμφισβητήσεων συνταγματικότητας που είχε δημιουργήσει ο νόμος του 1268, όταν επέτρεψε τη συμμετοχή των φοιτητών και των άλλων ομάδων του διδακτικού προσωπικού στην εκλογή των οργάνων διοίκησης του Πανεπιστημίου.

Και τότε η Νέα Δημοκρατία είχε επικαλεστεί αντισυνταγματικότητα της συμμετοχής των φοιτητών και των υπολοίπων μελών ΔΕΠ και τελικά το ΣτΕ δέχτηκε ότι η μεταβολή είναι νόμιμη. Και εκείνο το οργανωτικό μοντέλο κατά το ποίο η διοίκηση των Πανεπιστημίων ήταν διοίκηση μονάχα των τακτικών καθηγητών, δηλαδή των καθηγητών της έδρας εκείνης της εποχής είχε κριθεί συνταγματικό και νόμιμο. Δεν

μπορεί δηλαδή σήμερα η στάθμιση την οποία υπό το πρίσμα μιας 30ετούς εξέλιξης, της ψήφου την οποία επιφέρει ο νέος νόμος, ως απόλυτα δικαιολογημένη μεταβολή, να κρίνεται αντισυνταγματική με το επιχείρημα ότι στερεί από ομάδες μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού ή των φοιτητών τη συμμετοχή τους στη διαδικασία εκλογής των οργάνων. Δεν είναι σωστό γιατί γνωρίζουμε πολύ καλά ότι από το 1975 έως το 1982 το σύστημα διοίκησης ήταν τελείως διαφορετικό, ήταν περιορισμένο σε μια μόνο ομάδα του διδακτικού προσωπικού.

Το δεύτερο ζήτημα που τέθηκε: είναι επιτρεπτή η συμμετοχή εξωτερικών μελών στα όργανα διοίκησης όπως ρυθμίζεται με το νέο νόμο; Ασφαλώς ναι έχουμε ήδη συγκεκριμένες αποφάσεις του ΣτΕ για τη συμμετοχή -συνταγματικά ανεκτή - εξωτερικών Πανεπιστημιακών στις διαδικασίες αξιολόγησης μελών ΔΕΠ. Είναι η νομολογία που δημιουργήθηκε μετά το νόμο Γιαννάκου για τη συμμετοχή εξωτερικών μελών ΔΕΠ στα εκλεκτορικά σώματα. Και εκεί το ΣτΕ με συγκεκριμένες διατυπώσεις απεδέχθη τη συμμετοχή Πανεπιστημιακών υπό την προϋπόθεση ότι είναι μειοψηφία στα εκλεκτορικά σώματα. Αυτή η προϋπόθεση γίνεται σεβαστή με το συγκεκριμένο νομοσχέδιο.

Όσον αφορά το επιχείρημα που ακούγεται ότι έχουμε με τη συγκεκριμένη διάταξη προστατεύεται μια οιονεί σωματειακού χαρακτήρα αυτοδιοίκηση των Πανεπιστημίων θα μου επιτρέψετε να πω ότι και εδώ υπάρχουν - το αναφέρει και η επιστημονική υπηρεσία της Βουλής- δυο πρόσφατες αποφάσεις του ΣτΕ του 2010. Η μια είναι από το Γ' Τμήμα 2746 και η άλλη είναι από το τμήμα αναστολών 949/2010. Και στις 2 αποφάσεις το ΣτΕ μιλά όχι για τη θεωρία του σωματειακού χαρακτήρα των Ανωτάτων Ιδρυμάτων, αλλά για τη θεωρία του ιδρυματικού χαρακτήρα. Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι σε κάθε περίπτωση η θεωρία περί του ιδρυματικού χαρακτήρα ή του μεικτού χαρακτήρα δεν εμποδίζει τη συμμετοχή εξωτερικών μελών από την Πανεπιστημιακή κοινότητα.

Όσον αφορά το επιχείρημα ότι διακόπτεται βιαίως η λήξη της θητείας είναι απολύτως σαφές- το λέει και ο Μάνεσης εμμέσως το 1980 στη «Συνταγματική Θεωρία και Πράξη» ότι όταν οι αλλαγές είναι με γενικούς και αφηρημένους κανόνες και όχι συγκεκριμένες και προσωπικές και έχουμε μεγάλες οργανωτικές αλλαγές όπως η συγκεκριμένη που εισάγεται με το νόμο τότε θα πρέπει να γίνεται να απολύτως δεκτό δικαίωμα του κοινοβουλίου να νομοθετεί χωρίς να λαμβάνει υπόψη διαμορφωμένες καταστάσεις.

Η έκθεση της επιστημονική υπηρεσίας της Βουλής θέτει προβληματισμούς αλλά δεν παίρνει θέση. Και θα παρακαλούσα τον εκλεκτό συνάδελφο κ. Δρίτσα να διαβάξει με προσοχή την έκθεση της επιστημονικής υπηρεσίας, η οποία θέτει προβληματισμούς αλλά δεν αποφαινεται. Σε τελική ανάλυση η ερμηνεία του Συντάγματος γίνεται στα Δικαστήρια αυθεντικά και μοναδικά. Θα μου επιτρέψετε επίσης να διορθώσω για την ακρίβεια της συζήτησης και τον κ. Ταλιαδούρο ότι δεν υπάρχει κρατούσα νομολογία στο ΣτΕ για το σωματειακό χαρακτήρα. Υπάρχουν δυο αποφάσεις το 1984 οι οποίες επισημαίνουν το μεικτό χαρακτήρα και υπάρχουν και οι δύο τελευταίες αποφάσεις που προανέφερα οι οποίες μιλούν καθαρά για το νοηματικό χαρακτήρα.